

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sk/5/2017
Identifikačné číslo spisu: 1015201147
Dátum vydania rozhodnutia: 12.12.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1015201147.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Judity Kokolevskej a Mgr. Viliama Pohančenika, v právnej veci žalobcu: L. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. Č.. XXX/X, Q., právne zastúpeného JUDr. Katarínou Kušnírovou, advokátkou so sídlom Škultétyho č. 16, Bratislava, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej číslo 32662-2/2015-BA zo dňa 14.05.2015 o odňatí nemocenských dávok dobrovoľne nemocensky poistenej osoby, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 24.11.2016, č. k. 1S/169/2015-46, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu z a m i e t a .

Sťažovateľovi náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Rozhodnutím číslo: 200-53256-CA02/2009 zo 17.07.2009 Sociálna poisťovňa, pobočka Bratislava podľa § 34 ods. 1, § 37, § 58 ods. 2 a 3 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) z titulu dočasnej pracovnej neschopnosti z poistného vzťahu zamestnanca Secure W control, a. s., ako aj dočasnej pracovnej neschopnosti dobrovoľne nemocensky poistenej osoby od 12.01.2009, priznala žalobcovi nemocenské z nemocenského poistenia dobrovoľne nemocensky poistenej osoby vo výške 5,95105200 € za deň, od štvrtého do desiateho dňa vo výške 13,09225500 € za deň a od 11. dňa dočasnej pracovnej neschopnosti vo výške 17,7967900 € za deň.

2. Podľa potvrdenia o dočasnej pracovnej neschopnosti z poistného vzťahu zamestnanca táto neschopnosť trvala od 12.01.2009 do 11.08.2009.

3. Dočasná pracovná neschopnosť žalobcu ako dobrovoľne nemocensky poistenej osoby trvala do 10.01.2010.

4. Z dôvodu, že od 11.08.2009 do 10.01.2010 Sociálna poisťovňa žalobcovi vyplácala nemocenské dávky len vo výške 13,09225500 €, žalobca sa žalobou podanou na Okresný súd Bratislava 1 dňa 01.02.2012 domáhal voči Sociálnej poisťovni doplatenia nemocenského v celkovej sume 715,08 € ako rozdielu súm 17,79679000 € a 13,09225500 €. Okresný súd rozsudkom č. k. 12C 21/2012-63 zo dňa 30.04.2014 zamietol; Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací tento rozsudok uznesením č. k. 6Co/547/2014-80 z 30.10.2014 zrušil, konanie zastavil a vec postúpil na rozhodnutie Sociálnej poisťovni ako orgánu, ktorý má výlučnú právomoc rozhodovať nielen o výške nemocenského ale aj doplatku nemocenského.

5. Rozhodnutím číslo: 200-010187-CA01/2015 z 25.02.2015 Sociálna poisťovňa, pobočka Bratislava žalobcovi od 11.08.2009 odňala nemocenské z nemocenského poistenia zamestnanca zamestnávateľa Secure W control, a. s., a zároveň mu od 11.08.2009 do 10.01.2010 znížila nemocenské dobrovoľne nemocensky poistenej osoby na sumu 13,09225500 € za deň.

6. Žalovaná preskúmaným rozhodnutím číslo 32662-2/2015-BA zo 14.05.2015 zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila rozhodnutie pobočky zo 14.05.2015. V odôvodnení rozhodnutia uviedla, že žalobca bol dočasne práceneschopný z poistného vzťahu zamestnanca od 12.01.2009 do 10.08.2009 a z poistného vzťahu dobrovoľne nemocensky poistenej osoby od 12.01.2009 do 10.01.2010 a nemocenské od 11.08.2009 do 10.01.2010 mu bolo vyplácané správne len z poistného vzťahu dobrovoľne nemocensky poistenej osoby; hoci pobočka opomenula vydať podľa § 112 ods. 2 a 6 rozhodnutie o odňatí nemocenského z poistného vzťahu zamestnanca a o znížení nemocenského z poistného vzťahu dobrovoľne nemocensky poistenej osoby, toto pochybenie napravila práve rozhodnutím z 25.02.2015. Žalovaná poukázala na to, že dňom uznania za práceneschopného z poistného vzťahu zamestnanca žalobcovi zanikol nárok na nemocenské z tohto poistného vzťahu, a preto neexistuje právny dôvod na doplatenie nemocenského v požadovanej sume a pobočka správne rozhodla o odňatí nemocenského z poistenia zamestnanca a o znížení nemocenského z poistného vzťahu dobrovoľne nemocensky poistenej osoby.

7. Žalobca sa včas podanou žalobou domáhal zrušenia rozhodnutia žalovanej zo 14.05.2015 namietajúc, že nemocenské mu bolo priznané právoplatným rozhodnutím pobočky č. 200-53256-CA02/2009 vydaným ešte 17.07.2009. Podľa uvedeného rozhodnutia mu od 11. dňa dočasnej práceneschopnosti bolo nemocenské priznané vo výške 17,79679000 €. Spätne zníženie nemocenského rozhodnutím z roku 2015 podľa jeho názoru nemá oporu v žiadnom právnom predpise, čo je podľa neho zrejmé z toho, že tento postup žalovaná odôvodňuje ustanoveniami § 112 ods. 2, 3 a 6 zákona o sociálnom poistení, ktorý však neupravuje zníženie alebo odňatie nemocenskej dávky spätne s odstupom 6 rokov.

8. Krajský súd rozsudkom č. k. 1S/169/2015-46 z 24.11.2016 žalobu zamietol. Mal za preukázané, že rozhodnutím pobočky Sociálnej poisťovne z 12.01.2009 bolo žalobcovi priznané nemocenské tak z nemocenského poistenia zamestnanca ako aj z poistenia dobrovoľne nemocensky poistenej osoby a že dňom 10.08.2009 žalobcovi ako zamestnancovi skončila dočasná pracovná neschopnosť. Skonštatoval, že v rozhodnutí o priznaní nemocenského Sociálna poisťovňa dátum zániku nároku na túto dávku určila všeobecne „do zániku nároku na nemocenské“. Dospel k záveru, že po ukončení dočasnej pracovnej neschopnosti žalobcu ako zamestnanca mala pobočka Sociálnej poisťovne postupovať podľa § 112 zákona o sociálnom poistení; urobila tak až na základe uznesenia Krajského súdu v Bratislave o postúpení veci. Krajský súd mal za preukázané, že dňom 11.09.2009 došlo k zániku nároku na nemocenské z poistného vzťahu zamestnanca, pričom Sociálna poisťovňa od 11.08.2009 žalobcovi reálne znížila vyplácané nemocenské a správne ho vyplácala len z poistného vzťahu dobrovoľne nemocensky poistenej osoby. Podľa názoru krajského súdu rozhodnutie žalovanej je zrozumiteľné, je zrejmé, z akých skutkových zistení žalovaný vychádzal, pričom sa vysporiadal so všetkými námietkami žalobcu.

9. Rozsudok krajského súdu napadol včas podanou kasačnou sťažnosťou žalobca (ďalej len „sťažovateľ“) z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. g/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“). Nesprávne právne posúdenie videl v tom, že rozhodnutím žalovanej sa po uplynutí piatich rokov revidovalo právoplatné a pre účastníkov právne záväzné rozhodnutie o priznaní

nemocenského č. 200-5356-CA02/2009 zo dňa 17.07.2009. V tejto súvislosti poukázala na záver odôvodnenia uznesenia krajského súdu o postúpení vecí, v ktorom tento súd načrtol právny postup, keď uviedol „Táto (Sociálna poisťovňa) by mala podanie žalobcu posúdiť ako žiadosť o doplatenie nemocenského“.

Sťažovateľ k neexistencii právneho dôvodu na doplatenie nemocenského poukázal na ustanovenie § 58 zákona o sociálnom poistení, pričom z rozhodnutia č. 200-5356-CA02/2009 zo dňa 17.07.2009 je zrejmé, že sa má vyplácať jedna dávka ako výsledok zohľadňujúci dva druhy nemocenského poistenia. Výrok rozhodnutia zo 17.07.2009 stanovuje i časový úsek trvania vyplácania nemocenských dávok z dobrovoľného nemocenského poistenia vo výške 17,79679000 € za deň, a to od 11. dňa do zániku nároku na nemocenské. Zánik nároku na toto nemocenské v sume 17,7967900 € z dôvodu zániku nároku z niektorého z poistných vzťahov z uvedeného rozhodnutia nevyplýva. Žiadal, aby kasačný súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

10. Žalovaná vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti zdôraznila, že nárok na nemocenské zaniká podľa § 34 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. dňom nasledujúcim po skončení práceneschopnosti (ďalej aj „PN“). Žalobca bol PN od 12.01.2009; podporné obdobie trvá 52 týždňov, avšak vzhľadom na skutočnosť, že z titulu PN zamestnanca boli žalobcovi nemocenské dávky vyplácané aj v období od 30.01.2008 do 30.06.2008 v rozsahu 153 dní, nárok na nemocenské z poistenia zamestnanca mu mohol trvať podľa § 34 ods. 4 zákona najviac do 10.08.2009. Ku skončeniu práceneschopnosti žalobcu ako zamestnanca došlo dňom 10.08.2009, takže nárok na nemocenské z nemocenského poistenia zamestnanca žalobcovi zanikol od 11.08.2009 a naďalej mu (do 10.01.2010) trval len nárok na nemocenské poistenie z nemocenského poistenia dobrovoľne nemocensky poistenej osoby, lebo PN dobrovoľne nemocensky poistenej osoby trvala do 10.01.2010.

Pobočka správne vyplácala nemocenské od 11.08.2009 len zo vzťahu dobrovoľne nemocensky poistenej osoby, avšak procesne pochybila, keď nevydala rozhodnutie o odňatí nemocenského z poistenia zamestnanca a jeho znížení, čo napravila rozhodnutím z 25.02.2015.

Z uvedených dôvodov žalovaná navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

11. Najvyšší súd ako kasačný súd preskúmal rozsudok krajského súdu v rozsahu kasačnej sťažnosti bez pojednávania a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

Podľa § 13 ods. 1 písm. a/ zákona o sociálnom poistení z nemocenského poistenia sa za podmienok ustanovených týmto zákonom poskytuje nemocenské.

V zmysle § 34 ods. 1 zákona o sociálnom poistení dobrovoľne nemocensky poistenej osobe vzniká nárok na nemocenské od prvého dňa dočasnej pracovnej neschopnosti. Nárok na nemocenské zaniká dňom nasledujúcim po skončení dočasnej pracovnej neschopnosti, najneskôr uplynutím 52. týždňa od vzniku dočasnej pracovnej neschopnosti (ďalej len „podporné obdobie“), ak tento zákon neustanovuje inak (§ 110 ods. 1 zákona).

Podľa § 178 ods. 1 písm. a/ bod 1. zákona o sociálnom poistení do pôsobnosti pobočky patrí rozhodovať v prvom stupni o nemocenských dávkach.

Podľa § 112 ods. 2 a 6 zákona o sociálnom poistení dávka sa odníme, ak zanikol nárok na dávku alebo ak sa zistí, že sa dávka priznala neprávom. Dávka sa odníme, zníži alebo jej výplata sa zastaví odo dňa nasledujúceho po dni, ktorým uplynulo obdobie, za ktoré sa dávka už vyplatila.

12. Podľa právoplatného rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočky Bratislava č. 200-53256 CA02/2009 zo 17.07.2009 žalobcovi bolo nemocenské od 11. dňa PN zamestnanca i dobrovoľne nemocensky poistenej osoby priznané v sume 17,79679 €, z úhrnu vymeriavacích základov (ďalej aj „VZ“). Podľa výroku tohto rozhodnutia „...nemocenské sa priznáva do zániku nároku na nemocenské...“. Krajský súd preto správne konštatoval, že z výroku tohto rozhodnutia je zrejmé, že nemocenské od 11. dňa PN vo výške 17,796790 € na deň z úhrnu denných VZ patrí od 11. dňa PN zamestnanca a dobrovoľne nemocensky poistenej osoby do zániku nároku na nemocenské.

13. Nebolo sporné, že PN zamestnanca skončila dňom 10.08.2009. V zmysle § 34 ods. 1 tretej vety zákona č. 461/2003 Z. z. nárok na nemocenskú z nemocenského poistenia zamestnanca zanikol zo zákona dňom 10.08.2009. Od 11.08.2009 do 10.01.2010 pobočka vyplácala žalobcovi nemocenské len

v sume 13,092255 € za deň, čo medzi účastníkmi nebolo sporné.

14. Ustanovenie § 112 ods. 2 a 6 zákona č. 461/2003 Z. z. priamo predpokladá nielen odňatie dávky - tu nemocenského z nemocenského poistenia zamestnanca - v prípade, ak nárok na túto dávku zanikol, ale súčasne upravuje aj to, že dávka sa odníme odo dňa nasledujúceho po dni, ktorým uplynulo obdobie, za ktoré sa dávka už vyplatila.

Obdobím, za ktoré sa nemocenské z nemocenského poistenia zamestnanca už vyplatilo, bolo obdobie do 10.08.2009. Keďže od 11.08.2009 bolo žalobcovi vyplácané len nemocenské z nemocenského poistenia dobrovoľne nemocensky poistenej osoby, teda nemocenské z poistenia zamestnanca už nebolo vyplácané, postup pobočky, ktorá rozhodnutím z 25.02.2015 odňala žalobcovi nemocenské z nemocenského poistenia zamestnanca od 11.08.2009 aj kasačný súd hodnotí ako súladný s § 112 ods. 2 a 6 v spojení s § 34 ods. 1 veta tretia zákona č. 461/2003 Z. z..

15. Z právoplatného rozhodnutia pobočky č. 200-52-3256CA02/2009 je zrejmé, že denný vymeriavací základ dobrovoľne nemocensky poistenej osoby činí 23,80409167 €. V období od 11.08.2009 žalobcovi patrilo 55 % z tejto sumy, teda 13,0922500 € denne. Ak teda žalovaný potvrdil rozhodnutie pobočky o znížení nemocenského od 11.08.2009 na túto sumu, tento jej postup aj kasačný súd považuje za súladný s § 112 ods. 2 a 6 v spojení s § 34 ods. 1 veta prvá zákona č. 461/2003 Z. z..

16. Pokiaľ sťažovateľ poukazoval na závery, uvedené v uznesení Krajského súdu v Bratislave č. k. 6Co/547/2014-80 zo dňa 30.10.2014, ktorým tento súd postúpil vec Sociálnej poisťovni podľa § 104 ods. 1 OSP, túto námietku sťažovateľa kasačný súd nepovažoval za dôvodnú. Krajský súd v uvedenom konaní totiž nemal právomoc na rozhodovanie veci a z toho dôvodu nebol oprávnený ani vysloviť právne záväzný názor na riešenie veci.

17. Z uvedených dôvodov kasačný súd kasačnú sťažnosť zamietol.

18. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 1 v spojení s § 167 ods. 1 SSP, lebo sťažovateľ v tomto konaní nebol úspešný.

19. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3: 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný riadny opravný prostriedok.